

9. Apríl 2018

Host do domu

Analýza príchodov a návratov obyvateľstva na Slovensko

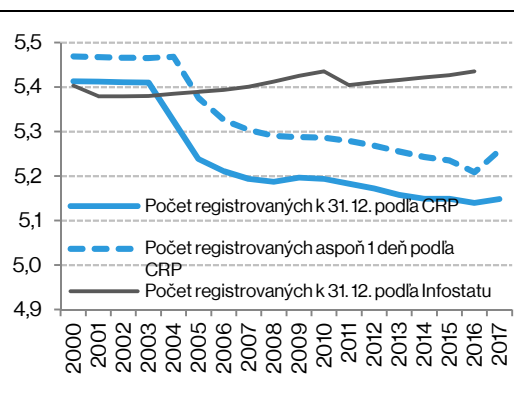
Tomáš Rizman, Kristína Sacherová¹

V posledných dvoch rokoch na Slovensko podľa údajov zdravotného poistenia prišlo viac ľudí ako z neho odišlo. Pozitívne migračné saldo sme predtým naposledy zaznamenali v krízovom roku 2009. Rastie počet vracajúcich sa Slovákov aj prichádzajúcich nových cudzincov. V porovnaní s EÚ a V4 je však cudzincov prichádzajúcich na Slovensko stále oveľa menej. Cudzinci prichádzajú hlavne do regiónov s nedostatkom pracovnej sily a poukazujú tak na nedostatočnú mobilitu domácej pracovnej sily. Slováci sa vracajú aj do menej rozvinutých okresov a väčšina z nich na Slovensku ostáva dlhšiu dobu, minimálne 5-10 rokov.

Na Slovensko prišlo v posledných dvoch rokoch viac ľudí ako odišlo.

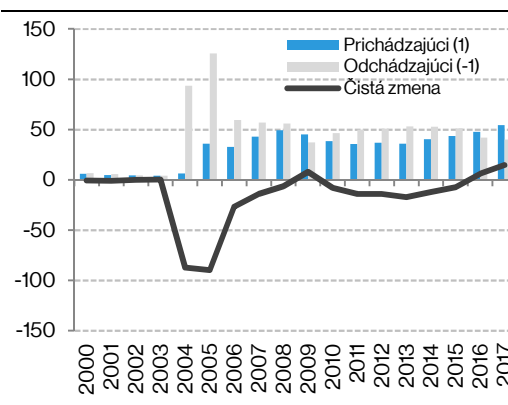
Počet ľudí prichádzajúcich na Slovensko v roku 2016 prevýšil počet odidencov². Vďaka migrácii tak na Slovensku pribudlo takmer 6 tisíc ľudí. V roku 2017 ich počet opäť narástol a dosiahol až 15 tisíc. V roku 2016 sme po prvý krát od krízy v roku 2009 mali pozitívne migračné saldo, ktoré bolo výsledkom systematicky rastúcej miery príchodov a klesajúcej miery odchodov v predošlých štyroch rokoch. Pozitívny vplyv migrácie tak v roku 2017 zastavil pretrvávajúci pokles celkového počtu obyvateľov³.

Počet obyvateľov a zdravotne poistených SR (v mil.)

Zdroj: IFP podľa CRP a ŠUSR

Migračné saldo podľa údajov zdravotného poistenia (v tis. osôb)

Zdroj: IFP podľa CRP

Bez príchodu občanov z iných krajín by bolo migračné saldo stále záporné. Kým v období od roku 2010 do 2015 prišlo každoročne späť približne 28 tisíc Slovákov, pre rok 2016 bol ich počet vyšší o 14 % (viac ako 32 tisíc vracajúcich sa Slovákov).

¹ Spoluautorka absolvovala stáž na IFP a je absolventkou Univerzity Karlovej v Prahe a University of Amsterdam.

² Na účely tejto analýzy považujeme v danom roku za emigranta, resp. osobu ktorá odišla zo Slovenska, toho, kto nebol k 31. decembru daného roku zaregistrovaný v žiadnej zdravotnej poisťovni a v tom roku nezomrel a zároveň bol zaregistrovaný predošlý rok. Obdobne, za migranta považujeme osobu, ktorá na rozdiel od minulého roka bola k 31. decembru zaregistrovaná a v ten rok sa nenarodila. Pre viac informácií o metóde použitej na meranie migrácie pozri komentár IFP z januára 2017 „Odliv mozgov po slovensky“ (online dostupný na <http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=11308>).

³ Počet registrovaných v Centrálnom registri poistencov (CRP) od vstupu Slovenska do EÚ konštantne klesal.

Stúpa podiel prichádzajúcich, ktorí predtým na Slovensku nikdy nežili.

Každý tretí prichádzajúci v roku 2016 bol cudzinec. Podiel príslušníkov iných krajín na imigrácii na Slovensko za posledné štyri roky vzrástol skoro o polovicu (33 % pre rok 2013). Rastie úloha Európanov spoza hraníc Európskej únie⁴. Napríklad ročný počet ukrajinských imigrantov sa od vyhrotenia ukrajinsko-ruskej krízy koncom roka 2013 zvýšil viac ako dvojnásobne. Podstatnú časť prichádzajúcich tvoria aj srbskí občania, ktorých láka práca v priemysle. Z krajín mimo Európy k nám prichádzajú hlavne obyvatelia Vietnamu, Číny a Kórei.

Tabuľka: Príchody a odchody podľa krajiny pôvodu, tisíce

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
<i>Vracajúci sa Slováci</i>	28,8	26,8	27,3	27,1	29,9	29,9	32,3	30,2
<i>Prichádzajúci cudzinci z EÚ</i>	8,2	7,5	7,8	7,3	8,6	10,5	11,9	18,9
<i>Prichádzajúci cudzinci, mimo EÚ</i>	1,3	1,4	1,6	1,6	2,0	3,2	3,5	5,3
<i>Odchádzajúci Slováci</i>	39,9	45,8	45,3	46,8	46,5	44,3	35,0	31,2
<i>Odchádzajúci cudzinci s pôvodom v EÚ</i>	3,7	5,3	5,9	6,3	6,2	6,6	7,7	8,0
<i>Odchádzajúci cudzinci s pôvodom mimo EÚ</i>	0,4	0,4	0,4	0,5	0,4	0,6	0,7	0,7

Zdroj: IFP podľa CRP

Prichádzajúcich cudzincov máme menej ako naši susedia.

Prílev cudzincov do ostatných krajín Vyšehradskej štvorky a EÚ je výrazne vyšší ako na Slovensko⁵. Napríklad oproti Poľsku sme v roku 2016 vydali až osemkrát menej povolení k pobytu na jedného obyvateľa. V porovnaní so susedným Českom, kde malo 31. decembra 2016 legálny pobyt takmer 500 tis. cudzincov, žila u nás k tomuto dňu len približne pätina cudzincov⁶. Ročný podiel prichádzajúcich cudzincov k populácii bol v roku 2015 takmer 4 krát nižší ako vo V3 a viac ako 10 krát nižší ako v krajinách EÚ 15.

BOX 1: Zdroje údajov o cudzincoch na Slovensku

Existujú rôzne pohľady na čísla o počte cudzincov na Slovensku. Vo všeobecnosti môžeme za cudzinca považovať človeka narodeného mimo SR. Občianstvo môže získať po tom ako mal v krajine trvalý pobyt 8 rokov a preukázal znalosť slovenského jazyka. Údaje MVSR vychádzajú z trvalých a prechodných pobytov, na ktoré sa musia prihlásiť cudzinci z EÚ po troch mesiacoch a cudzinci mimo EÚ ihneď po príchode (spolu 115 tisíc cudzincov).

V analýze vychádzame z údajov zdravotného poistenia, ktoré považujeme za najvhodnejší indikátor toho, či daná osoba žije v krajine (teda spolu takmer 76 tisíc cudzincov v roku 2017). Uvedené však nemusí nutne platiť špecificky pre cudzincov z EÚ. Tí totiž môžu mať zdravotné poistenie v ľubovoľnej krajine EÚ a byť na Slovensku napríklad na vyslaní z práce. V porovnaní s údajmi MV SR ide o nižší počet cudzincov. Existuje teda riziko, že prístup s využitím údajov zdravotného poistenia podhodnocuje počet cudzincov z krajín EÚ.

Pri deskriptívnej a regresnej analýze v tomto komentári vychádzame kvôli dostupnosti dát iba z údajoch o cca. 40 tisíc cudzincoch, ktorí mali na Slovensku zdravotné poistenie k 31.12.2016 a o ktorých sú dostupné ďalšie údaje. Ide teda o podskupinu 60 tisíc cudzincov so zdravotným poistením o ktorej predpokladáme, že je reprezentatívna.

Tabuľka: Počet cudzincov podľa rôznych zdrojov

Zdroj:	Počet cudzincov (tisíce)	Dátum	Poznámka
<i>OECD</i>	175,0	2013	vypočítané z % populácie narodenej v zahraničí
<i>RFO</i>	114,8	2017, 29.9	cudzinci prihlásení na pobyt a azylanti
<i>Ročenka MV SR</i>	97,9	2017, 30.6	Podľa štatistickej ročenky MV SR dostupnej tu

⁴ Nie všetci cudzinci sú však nutne registrovaní v slovenských zdravotných poisťovniach. Časť cudzincov s pôvodom mimo EÚ dočasne pracuje na Slovensku prostredníctvom agentúr dočasného zamestnávania s filiálkami v zahraničí, napr. v Poľsku.

⁵ OECD (2017), *International Migration Outlook 2017*, OECD Publishing. http://dx.doi.org/10.1787/migr_outlook-2017-en.

⁶ Pre viac info o Slovenských cudzincoch pozri box 1, údaje za ČR sú z Českého štatistického Úradu

CRP+RFO	59,2	2016, 31.12	Tí, ktorí mali zdravotné poistenie k 31.12.2016
CRP+RFO	75,8	2017, 31.12	Tí, ktorí mali zdravotné poistenie k 31.12.2017 ⁷

Údaje o pracujúcich cudzincoch pochádzajú z dvoch zdrojov. Každý zamestnávateľ má povinnosť hlásiť Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny zamestnanie cudzinca. Pracujúcich cudzincov vieme tiež identifikovať z údajov Sociálnej poisťovne.

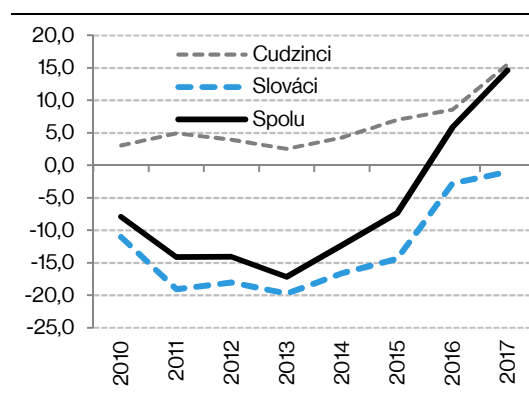
Tabuľka: Počet pracujúcich cudzincov, podľa rôznych zdrojov, tisíce

	2014	2015	2016	2017
Podľa ÚPSVaR, stav ku 31.12.	20,1	25,5	35,1	49,5
Podľa SP, iba trvalý pracovný pomer, december ⁷	25,1	30,9	37,1	45,5
Podľa SP, aj dohody a SZČO, december ⁷	28,9	35,5	41,9	48,3

Podiel cudzincov žijúcich na Slovensku je štyrikrát nižší ako v priemernej krajine OECD. Kým v roku 2013 bol na Slovensku podiel populácie narodenéj v zahraničí 3,2 %, v OECD žilo v priemere až 14 % cudzincov.

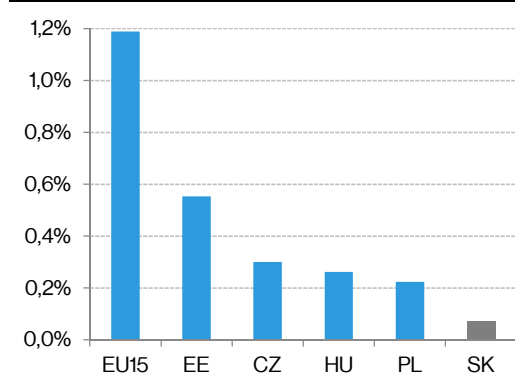
Podiel cudzincov žijúcich na Slovensku sa za posledné desaťročie zdvojnásobil, ale naďalej zostáva veľmi nízky. Podľa počtu zdravotne poistených tvorili v roku 2016 cudzinci 1 % populácie našej krajiny. V rokoch 2004 a 2005 bol ich podiel len približne pol percenta.

Čistá zmena spôsobená migráciou (podľa pôvodu, v tis. osôb)⁷

Zdroj: IFP podľa CRP a RFO

Podiel prichádzajúcich cudzincov na populácii pre vybrané krajiny OECD (v %, 2015)

Zdroj: OECD

Najmladší dospelí stále viac odchádzajú ako prichádzajú

Počet odchádzajúcich vo veku 18 až 28 rokov je stále mierne vyšší ako počet prichádzajúcich. Ide o mladých ľudí, ktorí pravdepodobne práve ukončili druhý resp. tretí stupeň vzdelávania a v zahraničí hľadajú prácu alebo ďalšie možnosti vzdelávania.

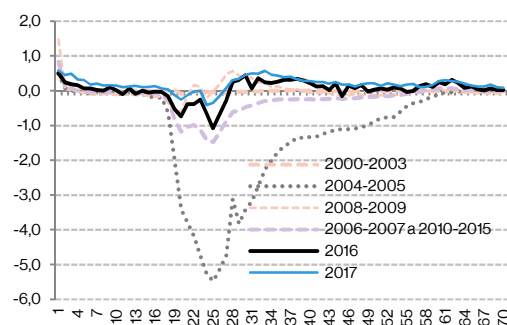
Príchod imigrantov s nižším priemerným vekom môže pozitívne ovplyvniť udržateľnosť verejných financií⁸. Až 85 % zahraničných imigrantov má od 19 do 49 rokov, z vracajúcich sa Slovákov je v tomto veku okolo 70 % ľudí. Priemerný vek prichádzajúcich cudzincov a Slovákov sa výrazne nelíši.

⁷ V prípade údajov za rok 2017 ide o expertný odhad, ktorý vychádza z údajov k 30.9.2017 a predpokladá pokračovanie dynamiky vývoja z roka 2017 aj v poslednom štvrtroku. K 30.9. evidujeme 74 tisíc cudzincov.

⁸ Na základe vládneho výdavkového vekového profilu, ktorý pripravuje RRZ. Online dostupné na <http://www.rozpocetovarasada.sk/svk/rozpocet/349/sprava-o-dlhodobej-udrzatelnosti-verejnych-financii-april-2017>.

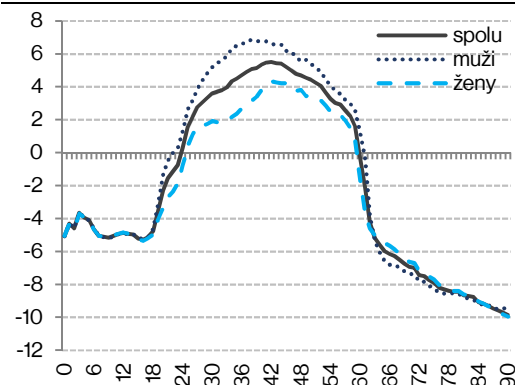

Vekový profil migračného salda (prichádzajúci-odchádzajúci, v tis. osôb)

Zdroj: IFP podľa CRP

Ročný príspevok jednotlivcov k saldu verejných financií podľa veku (v tis. eur, 2016)

Zdroj: RRZ

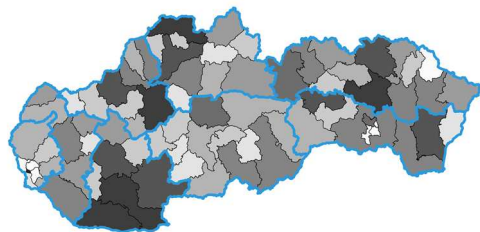
Cudzinci prichádzajú za
prácou...

Cudzinci prichádzajú za prácou, zatiaľ čo Slováci majú aj iné dôvody na príchod. Až 61 % prisťahovalcov vo veku 24 až 60 rokov, ktorí prišli na Slovensko v roku 2015, bolo hneď ekonomicky aktívnych. V roku 2016 ich podiel na zamestnanosti tvoril takmer 1,5 %. Z vracajúcich sa Slovákov si v rok príchodu našlo prácu len menej ako polovica. Rok po príchode podiel zarábajúcich⁹ Slovákov stúpa, aj keď nepresiahne zamestnanosť cudzincov (rok po príchode je zamestnanosť cudzincov 63 %, zatiaľ čo zamestnanosť vracajúcich sa Slovákov je 54 %). Pravdepodobnosť okamžitého zamestnania sa je pre cudzincov výrazne vyššia, a to dokonca bez rozdielu pohlavia.¹⁰ Nejde však o prekvapivé zistenie, keďže cudzinci často prichádzajú kvôli práci, zatiaľ čo Slováci sa vracajú domov a teda významnú motiváciu môžu tvoriť aj rodinné väzby.

...ktorú nachádzajú
v okresoch, kde jej je
dostatok.

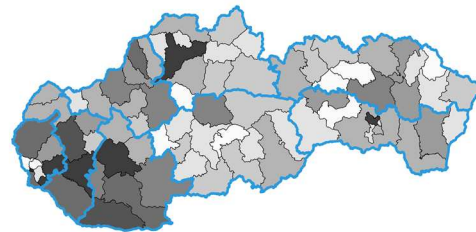
Zahraničných imigrantov lákajú regióny s veľkým počtom voľných pracovných miest. Viac ako 75 % z tých, ktorí po príchode v roku 2016 pracovali, bolo zamestnaných v okresoch, na ktoré pripadá len šestina nezamestnaných v SR. Až štyria z desiatich cudzincov sa uplatnila v Bratislave alebo jej okolí. Celkovo je západ krajiny pre pracujúcich prisťahovalcov atraktívnejší ako zvyšok územia. Dve tretiny občanov z iných krajín našlo prácu v roku 2016 v Bratislavskom, Trnavskom alebo Nitrianskom kraji. Najmenej cudzincov pracovalo v Banskobystrickom kraji. Naopak iba necelých 10 % vracajúcich sa Slovákov sa zamestná v hlavnom meste. Našinci prichádzajú zo zahraničia späť najmä do okresov ako Prešov, Žilina alebo Komárno, kde aj predtým žili.

Rozmiestnenie vracajúcich sa Slovákov na základe miesta zamestnania v rok príchodu¹¹

Zdroj: IFP podľa CRP a SP

Rozmiestnenie prichádzajúcich cudzincov na základe miesta zamestnania v rok príchodu⁹

Zdroj: IFP podľa CRP a SP

⁹ Zarábajúci definovaný ako ten, ktorého ročný zárobok presiahol dve mesačné minimálne mzdy v danom roku.

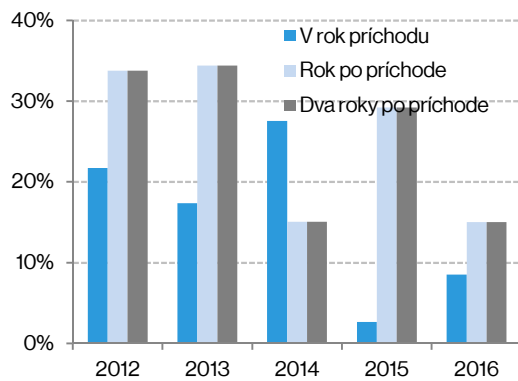
¹⁰ Pre podrobnejšie informácie pozri Box 2.

¹¹ Tmavšia farba indikuje vyšší podiel prichádzajúcich migrantov pracujúcich v danom regióne. Okres bol určený z údajov Sociálnej poisťovne a teda nie vždy musí korešpondovať so skutočným miestom výkonu práce, keďže SP neviduje miesto prevádzky (ale iba formálne sídlo spoločnosti).

Mzdy prichádzajúcich Slovákov a cudzincov sa výrazne nelíšia.

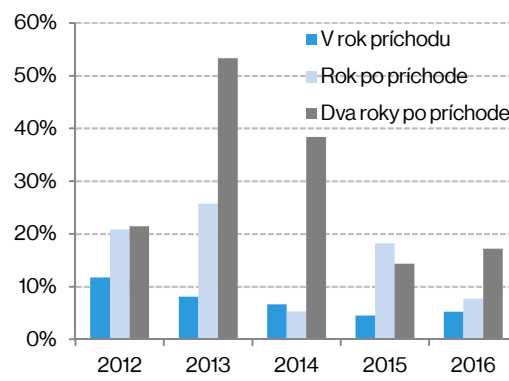
Mzdy cudzincov po príchode na Slovensko nie sú výrazne odlišné od zárobkov vracajúcich sa našincov. Aj keď v priemere¹² zarábajú cudzinci o niečo viac, rozdiely sa dajú vysvetliť napríklad okresom zamestnania, odvetvím a inými charakteristikami.¹⁰ Uvedené potvrdila regresná analýza, ktorá pri 7 z 9 nastavení nenašla štatisticky významné rozdiely v platoch prichádzajúcich cudzincov a Slovákov¹³.

Percentuálny rozdiel v priemeroch plátov prichádzajúcich (cudzinci - Slováci)

Zdroj: IFP podľa CRP a SP

Percentuálny rozdiel v mediánoch plátov prichádzajúcich (cudzinci - Slováci)

Zdroj: IFP podľa CRP a SP

Vysokokvalifikovanú pracovnú silu Slovensko veľmi neláka.

Možnosti na prilákanie vysokokvalifikovanej pracovnej sily nevyužívame. Oproti zvyšku EÚ zaostávame napríklad v poskytovaní tzv. modrých kariet¹⁴. V roku 2016 boli vydané len štyri takéto pracovné povolenia pre občanov z krajín mimo EHP. K nízkym mieram prisťahovalectva vysoko vzdelaných cudzincov z tretích krajín prispieva veľkou mierou striktná imigračná politika a komplikovanosť administratívneho procesu spojeného so sťahovaním sa na Slovensko¹⁵.

Zo zahraničia prišlo za účelom vysokoškolského štúdia na Slovensko v roku 2016 takmer 3 tisíc ľudí, ktorí tvorili 8 % všetkých nových zapísaných študentov. Približne polovica z nich pochádzala z EÚ¹⁶. Z krajín mimo EÚ prišlo najviac študentov z Ukrajiny (22 %), Srbska (9 %), a Nórska (5 %). Oproti roku 2006 sa celkový počet cudzincov študujúcich u nás približne strojnásobil.

Dĺžka pobytu cudzincov po príchode na Slovensko sa v porovnaní s minulými rokmi výrazne predlžuje. Kým z cudzincov, ktorí prišli v roku 2004, odišlo hneď po prvom roku pobytu 21 %, z prichádzajúcich cudzincov v roku 2015 to bolo už iba 12 %. Len polovica z tých, ktorí sa prisťahovali v roku 2004, pobudla u nás viac ako tri roky. V súčasnosti je podiel ostávajúcich cudzincov podobný miere usadzovania sa vracajúcich Slovákov – približne tri štvrtiny z nich je stále na Slovensku aj po troch rokoch pobytu.

¹² Na výpočet priemerov a mediánov prichádzajúcich cudzincov a Slovákov pre jednotlivé roky boli použité hodnoty mesačných miezd z trvalých pracovných pomerov očistené o tzv. outliers – extrémne nízke a vysoké hodnoty vybočujúce zo súboru údajov. Ako spodnú hranicu sme použili minimálnu mesačnú mzdu pre daný rok, zvolenou vrchnou hranicou bol jej 12-násobok.

¹³ Viac o regresnej analýze v boxe 2 na konci komentára

¹⁴ Modrá karta Európskej únie je druhom prechodného pobytu, ktorý oprávňuje vysokokvalifikovaného štátneho príslušníka tretej krajiny vstúpiť, zdržiavať sa a pracovať na území SR.

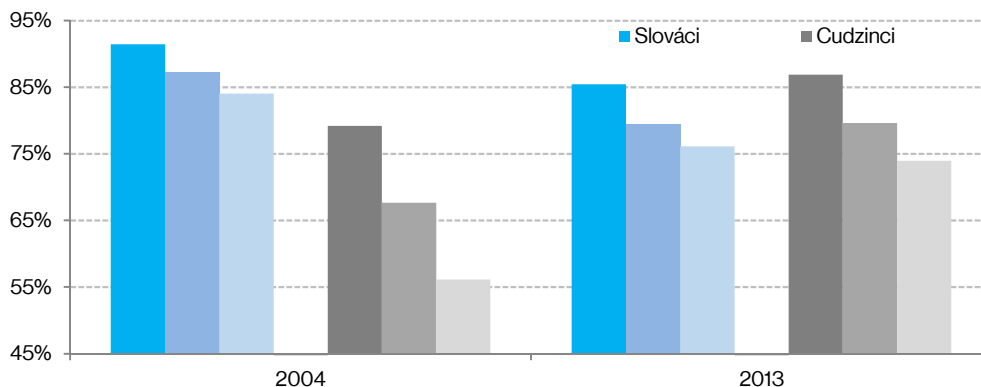
¹⁵ OECD (2017), *OECD Econ.Surveys: Slovak Republic 2017*, OECD Publishing, Paris. http://dx.doi.org/10.1787/eco_surveys-svk-2017-en.

¹⁶ Zahraniční študenti sú povinní prihlásiť sa v zdravotnej poisťovni na Slovensku, ak nemajú zdravotné poistenie v inej krajine EÚ. Pre študentov z EÚ teda existuje pozitívne riziko, že nie sú v evidencii zdravotných poisťovní.

Vracajúci sa Slováci aj prichádzajúci cudzinci ostávajú na Slovensku dlhšiu dobu.

Našinci ostávajú po návrate na Slovensku dlhodobo. Až 70 % z nich sa usadí na minimálne 5 až 10 rokov. Dôvody prečo Slováci prichádzajú späť domov¹⁷ naznačujú, že ich návrat je trvalejší. Podľa prieskumov sú najčastejšími motiváciami späť s rodným krajom, vôľa pomôcť slovenskej spoločnosti a nižšie pracovné tempo umožňujúce tráviť viac času s rodinou.

Podiel prichádzajúcich žijúcich na Slovensku jeden až tri roky po príchode (v %)

Zdroj: IFP podľa CRP a RFO

Poznámka: *** (***) - štatisticky významné na 1 % (5 %) hladine významnosti; na ilustráciu samotnej veľkosti pravdepodobností uvádzame marginálne efekty, t.j. rozdiel pravdepodobností v percentuálnych bodoch.

BOX 2: Kto sa zamestná po príchode zo zahraničia? Čo ovplyvňuje výšku mzdy prichádzajúcich?

Na základe údajov z Centrálného registra poistencov, Sociálnej poisťovne a Registra fyzických osôb sme sa pozreli na ekonomickú aktivitu slovenských a zahraničných migrantov po imigrácii na Slovensko.

Cudzinci majú vyššiu šancu zamestnať sa v roku príchodu na Slovensko. Pomocou logistickej regresie sme skúmali faktory vplyvajúce na nájdenie práce hneď po príchode. Okamžité zamestnanie sa sme definovali ako získanie určitého príjmu z akéhokoľvek trvalého pracovného pomeru, dohody alebo živnostenskej činnosti počas roku príchodu. Medzi vysvetľujúce faktory sme zaradili predošlý pobyt na Slovensku, pohlavie, pôvod a rodinu. Vek prichádzajúcich v skúmanom vzťahu nehral žiadnu rolu. Ukazovatele ako najvyššie dosiahnuté vzdelanie alebo rodinný stav neboli zohľadnené z dôvodu nedostupnosti príslušných dát.

Vplyv faktorov na zamestnanie sa prichádzajúcich hneď v roku príchodu¹⁸

	Pomer šancí (Odds ratio) ¹⁹	Pomer pravdepodobnosti	Zmena pravdepodobnosti v %	Zmena pravdepodobnosti v p.b.
Oproti prichádzajúcemu s pobytom na Slovensku prvýkrát od r.1998:				
S predošlým pobytom na Slovensku	2,35***	1,63	38,60	0,21
Oproti Slovákom bez detí do 6 r.:				
Slovák s deťmi do 6 r.	0,94	0,96	-3,98	-0,01
Cudzinec bez detí do 6 r.	2,97***	1,80	80,36	0,26
Cudzinec s deťmi do 6 r.	2,29**	1,61	60,98	0,20

¹⁷ Na základe výsledkov prieskumu neziskovej organizácie LEAF, do ktorého sa zapojilo 5665 Slovákov žijúcich v 86 krajinách sveta. Online dostupné na <https://spap.leaf.sk/informacie/prieskum-medzi-slovakmi-v-zahranici/>.

¹⁸ Logit regresia na 10 % vzorke prichádzajúcich vo veku 19 až 60 rokov s počtom pozorovaní 3049. Prezentujeme výsledky za rok 2015, výsledky regresii z predošlých rokov vykazujú veľmi podobné výsledky.

¹⁹ Pomer šancí (odds ratio) blízko 1 indikuje vyrovnanosť šancí, hodnota nad 1 zvyšovanie a hodnota pod 1 znižovanie šancí oproti zvolenej skupine obyvateľstva.

Slovenka bez detí do 6 r.	0,90	0,93	-6,86	-0,02
Slovenka s deťmi do 6 r.	0,39***	0,49	-50,77	-0,17
Cudzinka bez detí do 6 r.	2,24***	1,59	59,30	0,19
Cudzinka s deťmi do 6 r.	3,40**	1,90	90,11	0,30

Rozdiely v mzdách Slovákov a cudzincov sa dajú vysvetliť. Skúmali sme ukazovatele, ktoré ovplyvňujú to, koľko prichádzajúci zarábajú. Do úvahy sme v OLS modeli vysvetľujúcom výšku mzdy²⁰ v logaritmickom tvare brali rok príchodu a vek migranta, pohlavie, okres zamestnania a odvetvie. Podobne ako pri predchádzajúcej regresii nebolo možné kontrolovať faktory ako najvyššie dosiahnuté vzdelanie a rodinný stav.

Rozdiel vo výške mzdy vracajúcich sa Slovákov a zahraničných imigrantov²¹

	2010	2011	2012	2013 až 2015	2016
Cudzinec oproti Slovákov (všetci prichádzajúci):					
Mzda v rok príchodu	0,24***	Bez rozdielu	Bez rozdielu	Bez rozdielu	Bez rozdielu
Mzda jeden rok po príchode	Bez rozdielu	Bez rozdielu	0,17**	Bez rozdielu	X
Cudzinec oproti Slovákov (bez outliarov):					
Mzda v rok príchodu	0,28***	Bez rozdielu	Bez rozdielu	Bez rozdielu	Bez rozdielu
Mzda jeden rok po príchode	Bez rozdielu	Bez rozdielu	0,13**	Bez rozdielu	X

Poznámka: *** (**) - štatisticky významné na 1 % (5 %) hladine významnosti; na ilustráciu samotnej veľkosti v prípade významných rozdielov uvádzame odhadnuté koeficienty sklonu funkcie.

Materiál prezentuje názory autora a Inštitútu finančnej politiky, ktoré nemusia nevyhnutne odzrkadľovať oficiálne názory Ministerstva financií SR. Cieľom publikovania komentárov Inštitútu finančnej politiky (IFP) je podnecovať a zlepšovať odbornú a verejnú diskusiu na aktuálne ekonomické témy. Citácie textu by sa preto mali odkazovať na IFP (a nie MF SR), ako autora týchto názorov.

²⁰ Pri výpočtoch sme používali hodnoty mesačných miezd z trvalých pracovných pomerov prichádzajúcich v rok príchodu respektíve v nasledujúcom roku. V niektorých prípadoch (uvedené v t4exte) boli dáta očistené o tzv. outliery – extrémne nízke a vysoké hodnoty vybočujúce zo súboru údajov. Ako spodnú hranicu sme použili minimálnu mesačnú mzdu pre daný rok, zvolenou vrchnou hranicou bol jej 12-násobok.

²¹ Lineárna regresia na 10 % vzorke prichádzajúcich pre roky 2010 – 16.